

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio LXXXIX. De reditu peccatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA NONA.

De reditu peccatorum.

SECTIO PRIMA.

An peccata per Pœnitentiam semel remissa redeant.

I. Status presentis controversia.

ON quærimus utrùm idem numero actus peccati, qui semel fuit productus, possit reproduci, & hoc sensu peccatum remissum redire; hæc enim difficultas communis est omnibus actibus, imo & rebus quibuscumque, de quibus univèrsim disputant Philosophi, an semel destructæ redire naturaliter possint.

II. Non quærimus an in peccatore post annihilationem reproduci, rediret peccata.

Nec etiam quærimus, si Deus annihilaret hominem aut Angelum, qui peccaverat, eosque denudò reproduceret, utrùm cum his simul redirent peccata non remissa, quæ prius commiserant; hoc enim à multis conceditur. Nostra ergo quaestio est, utrùm peccatum semel condonatum, seu per pœnitentiam deletum, possit reviviscere, & animam denudò inficere.

III. De factis peccata semel remissa non redeunt.

Conclusio: Peccata semel remissa de facto nunquam redeunt: ita Sanctus Thomas hic, quaest. octogesima octavâ, art. primo, quem communiter sequuntur Theologi, Suarez disp. decimâ tertiâ, sect. primâ, num. quarto, Vasquez, prima secundæ, disp. ducentesimâ, num. vigesimo tertio, & alii contra Hugonem Victorinum, Gratianum, & alios: nec planè abnuunt Magister distinct. 22. cap. ultimo. Probatum conclusio ex Gelasio Papa capite *Divina*, dist. quartâ de Pœnitentiâ, ubi sic habet: *Divina clementia peccata semel remissa in ultionem iterum redire non patitur*: probarique ulterius potest ex illo Ezechielis decimo octavo, ubi de peccatis per Pœnitentiam deletis ait Deus: *Omnium iniquitatum ejus non recordabor amplius*. Idem expressè docet Sanctus Prosper apud Vasquez loco jam citato. Idem etiam probat Sanctus Thomas citatus in argumento: *Sed contra* ex illo ad Romanos undecimo, *Sine Pœnitentiâ sunt dona Dei*.

IV. Quo sensu in sacri Literis dicatur Deus recordari peccatorum, quorum fuerat oblitus.

Nec obstat quod in Scripturâ subinde dici soleat, Deum denudò recordari peccatorum, quorum antea fuerat oblitus, & alia hujusmodi; hæc enim solum significant Deum differre ad tempus penas temporales peccatis illis debitas, ita ut illorum oblitus videatur.

V. Obicitur parabola de domino prius debitum exigente à servo, qui suo

Objectio hic celebris est circa parabolam à Christo Matthæi decimo-octavo positam, ubi cum dominus famulo veniam petenti, debitum dimisisset, postea cum is confervo parere noluisset, justit eum dominus in carcerem detrudi, donec totum prius debitum solvisset; & addit

Christus: *Sic Pater meus celestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris, ergo peccata remissa redeunt.*

Varie Parabolæ hujus solutiones videri poterunt apud Suarez & Vasquez citatos. Responderi potest primò redire idem debitum quoad speciem seu substantiam, nempe pœnam & damnationem æternam, quod debitum per singula peccata mortalia incurritur: hoc tamen debitum non contrahitur ratione peccati præcedentis jam dimissi, sed ratione subsequenti & novo titulo, sicut & Dominus ille adductus in parabolâ non ob debitum jam remissum servum punivit, sed ratione illius crudelitatis in fratrem commissæ, novam ei multam pecuniariam priori æqualem imposuit, licet in exemplis & parabolis non sit quaerenda omnimoda paritas. Secundò addit Vasquez conformiter ad jam dicta, Deum ratione peccati crudelitatis in fratrem permittere, ut homo in tot peccata labatur, donec exæquent pœnam omnem peccatis jam dimissis debitam.

Tertiò dici potest, redire prius debitum virtualiter, & secundum quid, nimirum quod ratione ingratitude ortæ occasione peccatorum jam dimissorum sequens peccatum sit gravius, & consequenter pœna major, etsi nullum peccatum sit, in quo hæc malitia ingratitude non reperitur, cum omne peccatum post multa à Deo accepta beneficia committatur. Quatuor verò à Sancto Thoma & Theologis numerantur peccata contra gratitudinem, ob quæ peculiariter dicuntur redire peccata modo jam dicto, nempe odium fraternum, Apostasia, ommissio confessionis sacramentalis, & dolor de priori emendatione & pœnitentiâ.

Quoad Patres, qui frequenter afferere videntur peccata redire, dicere possumus eos aliquo ex iis modis, quibus parabolam explicuimus, esse accipiendos, sicut Sanctus Thomas quaest. octogesima octavâ, art. primo ad primum, explicat Sanctum Augustinum.

SECTIO SECUNDA.

An saltem divinitus reviviscere possint peccata.

DICENDUM, nec per potentiam absolutam possunt peccata semel remissa reviviscere: nec per potentiam absolutam posita Auctores citati contra Valentiam hic, quaest. quintâ, puncto primo, & Cominck disp. secundâ, num. centesimo quinquagesimo, & alios nonnullos.

esse vero peccata remissa redeunt.

VI. Varia ad hanc parabolam responsiones.

VII. Responderi insuper potest, redire prius debitum virtualiter.

VIII. Quid velint Patres, dum dicere videtur peccata redire.

I. Peccata semel remissa, nec per potentiam absolutam posita reviviscere.

nullos. Probatur tamen conclusio, nam ut optime notat Suarez hic, in commentario articuli primi, nullus effectus privativus pendet in sui conservatione à duratione causæ, à quâ fuit res illa destructa, sed si semel est destructa, quantumcumque causa destruens cesset, tandiu manebit destructa, donec iterum producat. Cum ergo, sive per infusionem gratiæ, sive per condonationem extrinsecam peccatum verè destruat, & non tegatur solum, seu non imputetur, ut volunt hæretici, ad hoc ut redeat debet iterum produci, sed homo illud iterum non producit, nisi iterum peccando, tunc autem novum peccatum committit, Deus verò non potest illud per se iterum producere, ergo.

II. Probatur assertio exemplo ab humanis deducto.

Secundò probatur: Nam inter homines si unus alteri debitum aut offensam remittat, postea ut velit, non potest efficere ut prior obligatio redeat, nec hominem illum sibi iterum debitorem constituere, quantumcumque milles eum remissionis factæ pœniteat. Unde licet Deus (quod omnino implicat) esset mutabilis, possetque priorem voluntatem retractare, adhuc non posset hominem denuò constituere peccatorem, cum hoc pendeat ab ipsâ voluntate hominis, sicque affectu solum id vellet in eo casu impossibili Deus, non effectu. Dices, videri in hoc casu impossibili, fore peccatum habituale; esset enim actus peccati præteritus & non condonatio, hic autem est conceptus peccati habitualis, ergo. Contra hoc

III. Ofsenditur in hoc homine non dari peccatum habituale.

Tertiò probatur conclusio: Peccatum habituale est actus præteritus non condonatus, sed hic non est actus præteritus non condonatus, ergo. Probatur minor: Ut actus præteritus denominari possit non condonatus simpliciter, nunquam debuit condonatio circa illum versari; sic enim simpliciter dici non posset non condonatus, seu nunquam condonatus, qui est conceptus peccati habitualis; si enim semel fuit actus ille condonatus, fuit etiam sublatum peccatum habituale: sicut ut offensa inter homines censeatur manere, debet nunquam fuisse condonata, & si quis post vel compensationem condignam, vel condonationem offensa, nullâ novâ offensâ commissâ susciperet cum alio inimicitias, censeretur irrationabiliter irasci. Hoc argumentum, ut diximus, procedit, etiam admissio, quòd posset Deus voluntatem suam mutare; si enim hoc, sicut planè debet, negetur, argumentum absque omni controversiâ probat intentum.

IV. Obicit quidam remitti poterit peccatum conditionatè, nempe si aliquid non commiserit.

Dices primò: Quare non potest Deus condonare alicui peccatum conditionatè, nempe si aliud non commiserit, vel si tale opus bonum post horam aut mensem fecerit, quo in casu, si denuò peccet, aut opus illud non impleat, peccatum redit, sicut inter homines liberantur aliqui à servitute sub conditione, ut ingrati dominis prioribus non sint, quod si fuerint, redit servitus, ergo & servitus peccati redire poterit ob ingratitudinem, casu quo sub tali conditione peccatum fuerit remissum.

V. Remissio conditionata dupliciter potest contingere.

Respondetur, hanc remissionem conditionatam posse dupliciter contingere, primò, ita ut remissio tunc non detur, sed solum promittatur danda tali conditione de futuro positâ, sicut Sacerdos dicens absolvo te si cras restitueris, sicut tamen in exemplo hoc verba licet sonent præfens, re tamen vera sunt de futuro, & idem est ac si diceret, absolvo te cras ubi restitueris, & in præfenti nulla datur remissio peccati per absolutio-

nem, ita nec in altero casu per condonationem, quæ verè tunc non ponitur, sed positâ conditione ponetur. Unde clarum est in hoc casu peccatum non reviviscere post tempus, cum toto illo tempore intermedio perfectè extiterit.

VI. Si peccatum semel fuerit remissum, non potest redire.

Si tamen peccatum semel fuerit remissum, ergo fuit sublatum & destructum, sicque redire non potest, tum quia nulla est causa, quæ possit illud reproducere, tum quia ipso facto quòd semel fuerit condonatum, perdit conceptum peccati habitualis, sicque etsi quis fingat Deum postea revocare suam condonationem, adhuc non erit peccatum habituale, cum efficere non possit ut sit actus non condonatus, seu nunquam condonatus. Aliud est de exemplo exemptionis à servitute, quæ juxta leges redit ob ingratitudinem; nec enim redit eadem servitus, sed alia, fundata in novâ voluntate, tum Domini, tum servi, & ipsius Reipublicæ. Sic etiam ratione ingratitudinis fit novum peccatum & novus titulus odii, quo Deus fertur in hominem illum, non tamen redit titulus antiquus.

VII. Obicit. Statimare potest Deus dare gratiam solummodo ad tempus.

Dices secundò: Gratia est condonatio peccati, si ergo Deus statuat dare gratiam solum usque ad tale tempus, consequenter solum usque ad illud tempus condonaret peccatum, ergo post illud tempus redit. Hoc argumentum probat tertiam rationem pro nostrâ sententiâ, nempe peccatum habituale esse actum præteritum nunquam condonatum, alioquin non solum de possibili in casu aliquo metaphysico, sed de facto quoties quis de novo peccat mortaliter, omnia peccata prius remissa redirent, quod nec admittunt adversarii. Per hæc patet solutio objectionis; Deus enim potest de gratiâ illâ facere quod lubet, nunquam tamen efficiet ut idem peccatum redeat, cum efficere non possit ut nunquam fuerit condonatum, quamvis auferre eam possit in pœnam peccati alicujus postea commissi.

VIII. Obicit. Impe-dire potest Deus, quo minus peccati originale contrahant primo inflâ-tis conceptio-nis.

Dices tertio cum Coninck citato: Etsi omnes Adæ posterii primo instanti, quo anima uniuersum corpori, infici debeant peccato originali, possunt tamen Deum impedire quo minus tunc illud contrahant, sed solum in instanti nativitatis aut postea, ergo sicut potest Deus impedire vim peccati originalis, quo minus hominem inficiat, nisi positâ tali conditione, ita efficere similiter poterit, ut peccatum habituale, nisi positâ aliquâ hujusmodi conditione, hominem non inficiat, & consequenter post tempus reviviscat.

IX. Resp. ostendens latam esse disparitatem inter peccatum originale & habituale.

Respondetur, latam esse disparitatem inter peccatum habituale & originale; hoc enim ut sit pendet à voluntate Dei elevantis homines ad finem supernaturalem, & facientis gratiam esse iis debitam: sicut ergo simpliciter pendet debitum habendi gratiam à voluntate Dei, & consequenter quòd carentia gratiæ sit parvulis privatio, & peccatum originale, ita & efficere potest, ut pro tali solum tempore sit gratia debita, & illius carentia usque ad illud tempus sit mera negatio non privatio hoc sensu, & consequenter non peccatum usque ad illud tempus: at verò peccatum habituale nihil aliud est quàm actus præteritus non condonatus, & consequenter si sit hujusmodi actus, necessariò hominem inficiet & denominabit peccatorem. Quamvis autem parvulus ille peccaverit in Adamo, sicque toto illo tempore à conceptione ad nativitatem habuerit debitum contrahendi peccatum originale, non tamen propterea contraxit. Plura hæc de re dicta sunt disp. 46 de Incarnatione, sect. 4. & 5. dum

dum de exemptione Virginis à debito proximo peccati originalis, sine quibus nec vis hujus objectionis plenè intelligi potest, nec absolutionis.

X. Hæc responsio procedit supponendo opinionem, quod peccatum originale consistat in privatione gratiæ, quæ probabilis est, & satis inter Theologos frequens. Si tamen quis peccatum originale statuat in actu Adami moraliter manente, dupliciter recentiores aliqui respondent argumento, primò, si anima crearetur aliquo tempore priùs quàm uniretur corpori, qui casus idem in se est cum illo, quem ponit Coninck, dicunt, si idem sit peccasse in Adamo ac contrahere peccatum originale, dicunt, inquam, illam animam toto tempore ante unionem cum corpore non esse infectam peccato originali, & hanc propositionem, *Hæc anima peccavit in Adamo*, licet sonet præteritum aut præsens, re tamen verà esse de futuro, & facere hunc sensum, hæc anima quando unietur corpori contrahet peccatum, non minùs quàm si physicè peccasset in Adamo: vel si quis retinere velit sensum præteritum, dicere poterit hanc animam peccasse in Adamo, id est quando Adamus peccavit positum esse titulum ratione cujus hæc anima, quando corpori unietur, contrahet peccatum originale, qui sensus eòdem recidit cum præcedente.

XI. Alius dicendi modus est, si anima crearetur ante unionem ad corpus, toto illo tempore antecedente unionem, fore eam maculatam ratione unionis secururæ cum corpore: unde decre-

tum Dei statui debet hujusmodi, omnis anima, nem ad corpus, quæ est per unionem ad corpus futura alicujus ex posteris Adæ contrahet peccatum originale. Si autem dicant Patres animas contrahere hoc peccatum per unionem ad corpus, est quia de facto nulla existit ante unionem, nil tamen obstat quin contrarium contingat, si Deus præter ordinarium cursum rerum, animam tempore priùs crearet, quàm uniret corpori.

XII. Addo nihilominus, posse pœnam æternam peccato mortali debitam aliquo modo redire; potest enim Deus illam remittere solum conditionatè, nempe si amplius non peccaverit, si tamen postea peccaverit, tunc Deus potest eum in æternum punire ob culpam priùs remissam. In hoc tamen casu non redit intrinsecus reatus, qui nihil differt à peccato, quod non redit, sed hæc obligatio ad pœnam æternam provenit ab extrinsecò, nempe à voluntate Dei, qui sub conditione solum statuit illum hominem ob peccatum illud non punire, nempe si iterum non peccaret; unde posito novo peccato fit iterum priori pœnæ obnoxius.

XIII. Disputari hîc solet à nonnullis, quæ pœna debeatur in inferno peccato veniali cum mortali conjuncto: item utrùm pœna temporalis peccato mortali remisso, aut veniali debita persolvatur in inferno, casu quo quis eâ non solutâ, in mortali decedat. Sed de his commodius postea.

DISPUTATIO NONAGESIMA.

De Reviviscentia Meritorum.

SECTIO PRIM A.

Utrum opera per peccatum mortificata reviviscant per Pœnitentiam?

I. Merita per peccatum mortificata reviviscere, constantè docent Theologi.

RECEPTUM adeo apud Theologos est, merita reviviscere, ut citra temeritatem negari non possit, Auctores gravissimi affirmant. Varia Scripturæ, Conciliorum & Patrum loca quæ ad hoc adferri passim solent, videri possunt apud Suarium relectione de reviviscentia meritorum, disp. primâ, sect. primâ & secundâ, Vasquez primâ secundæ, disp. ducentesimâ vigesimâ primâ, & hîc, quæst. octogesima nonâ, Coninck disput. secundâ de Pœnitentiâ, dub. vigesimo, Tannerum, Maratium, & alios, nos ex iis aliqua subjiciemus.

II. Notandum verò cum Theologis communiter, tria operum nostrorum genera distingui posse, Mortifera, Mortua & Mortificata. Mortifera sunt, quæ vel vitam spiritualem auferunt, si mortalia sint, vel saltem nocent, si solum sint venialia. Mortua illa opera dicuntur, quæ ab homine in

statu peccati mortalis existente eliciuntur. Tandem Mortificata censentur illa, quæ ab homine in statu gratiæ existente elicitæ verè habebant vitam, licet per peccatum mortale subsequens, vitam quasi expeditam, seu vim perducendi homines ad beatitudinem amittant. Prima non reviviscunt, ut ostensum est: quod idem dicendum de secundis; esto enim mala non fuerint, reviviscere tamen non possunt, cum nihil reviviscere possit, nisi quod vitam habuit; reviviscere enim est vitam amissam recuperare. Tertium ergo operum genus reviviscere,

III. Probatum primò ex illo ad Galatas tertio, ubi lapsis Galatis sic loquitur Apostolus: *O insensati Galata, &c. deinde, Sic stulti estis, ut cum Spiritu ceperitis, nunc carne consummemini*, & statim ad rem nostram, *Tanta passi estis sine causâ, si tamen sine causâ*: quod propterea, ait Sanctus Hieronymus in hunc locum, dixit Apostolus, ut significaret eos, si respicerent priora merita per pœnitentiam recuperaturos. Confirmatur ex illo Joëlis secundo: *Reddam vobis annos quos comedit locusta & bruchus*, qui etiam locus à Sancto Hieronymo intelligitur de meritis per pœnitentiam recuperandis.

Secundo